EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 13.5.2015
COM(2015) 268 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Nizozemska na rok 2015

a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2015

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k národnímu programu reforem Nizozemska na rok 2015

a stanovisko Rady k programu stability Nizozemska z roku 2015

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik[1], a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise[3],

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu[4],

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 26. března 2010 schválila Evropská rada návrh Komise zahájit novou strategii pro růst a zaměstnanost (Evropa 2020) založenou na posílené koordinaci hospodářských politik. Tato strategie se zaměřuje na klíčové oblasti, v nichž je třeba přijmout opatření, aby se posílil evropský potenciál pro udržitelný růst a konkurenceschopnost.

(2) Dne 13. července 2010 přijala Rada na základě návrhů Komise doporučení o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie (na období 2010–2014) a dne 21. října 2010 přijala rozhodnutí o hlavních směrech politik zaměstnanosti členských států. Tyto dokumenty společně tvoří tzv. integrované

[1] Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] COM(2015) 268.
[4] P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

hlavní směry a členské státy byly vyzvány, aby je zohledňovaly v rámci svých vnitrostátních politik v oblasti hospodářství a zaměstnanosti.

(1) Dne 8. července 2014 přijala Rada doporučení k národnímu programu reforem Nizozemska na rok 2014 a vydala stanovisko k aktualizovanému programu stability Nizozemska z roku 2014. Dne 28. listopadu 2014 Komise v souladu s nařízením (EU) č. 473/2013[5] představila své stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Nizozemska na rok 2015[6].

(2) Dne 28. listopadu 2014 přijala Komise roční analýzu růstu[7], jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2015. Téhož dne Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 přijala zprávu mechanismu varování[8], ve které je Nizozemsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.

(3) Dne 18. prosince 2014 potvrdila Evropská rada priority pro podporu investic, urychlení strukturálních reforem a odpovědnou fiskální konsolidaci podporující růst.

(4) Dne 26. února 2015 zveřejnila Komise svou zprávu o Nizozemsku pro rok 2015[9]. V této zprávě byl posouzen pokrok, který Nizozemsko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých dne 8. července 2014. Uvedená zpráva rovněž obsahuje výsledky hloubkového přezkumu podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že se Nizozemsko potýká s makroekonomickými nerovnováhami, které vyžadují politická opatření a monitorování. Přetrvávají rizika plynoucí z vysoké úrovně soukromého zadlužení a je třeba jim věnovat pozornost i přesto, že nedávno přijatá opatření podporují oživení trhu s bydlením a omezení růstu hypotečních úvěrů. Přestože vysoký přebytek běžného účtu částečně souvisí se strukturou ekonomiky, mohla by být struktura důchodového a daňového systému potenciálním zdrojem neefektivní alokace kapitálu.

(5) Dne 30. dubna 2015 předložilo Nizozemsko svůj národní program reforem na rok 2015 a svůj program stability z roku 2015. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.

(6) Na Nizozemsko se v současnosti vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu a přechodné pravidlo pro zadlužení. Ve svém programu stability z roku 2015 vláda plánuje postupné zlepšování celkového schodku vládního sektoru na 1,8 % HDP v roce 2015 a dále na 0,7 % HDP v roce 2018. Vláda plánuje v průběhu programového období splnit střednědobý cíl v podobě strukturálního schodku ve výši 0,5 % HDP. Podle programu stability má poměr veřejného dluhu k HDP v roce 2015 dosáhnout své maximální hodnoty 68,8 % a poté má postupně klesat až na 66,1 % v roce 2018. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je reálný. Komise ve své prognóze z jara 2015 očekává, že strukturální saldo splní střednědobý cíl a dosáhne –0,3 % HDP v roce 2015 a –0,4 % HDP v roce 2016. Na základě posouzení programu stability a s ohledem na prognózu Komise z jara 2015 se Rada domnívá, že Nizozemsko by mělo ustanovení Paktu o stabilitě a růstu dodržet. Vzhledem k úrovni dosaženého vzdělání, studijním výsledkům a míře

[5] Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 11.
[6] C(2014) 8810.
[7] COM(2014) 902.
[8] COM(2014) 904.
[9] SWD(2015) 38.

hospodářského rozvoje Nizozemska je objem veřejných výdajů na výzkum a vývoj, které v roce 2013 dosahovaly 0,84 % HDP, nízký. Veřejné výdaje v této oblasti mají od roku 2014 klesající tendenci a objem soukromých výdajů na výzkum a vývoj zůstává nízký. Přesunutí veřejných výdajů na inovace a výzkum, zejména základní výzkum, a provedení rámcových politik s cílem uvolnit investice soukromého sektoru do výzkumu a vývoje by napomohly posílení dlouhodobého růstového potenciálu nizozemské ekonomiky.

(7) Stěžejní výzvu představuje trh s bydlením, na němž se v průběhu desetiletí nashromáždily nepružné prvky a pobídky deformující trh, které se projevují u financování bydlení i u odvětvových úspor. Tendence domácností navyšovat hrubý hypoteční dluh, za nějž ručí svým nemovitým majetkem, do značné míry odráží dlouhodobé fiskální pobídky, zejména možnost úplného daňového odpočtu hypotečních úroků. Od roku 2012 bylo provedeno několik opatření, která tyto pobídky částečně řeší. Některá z těchto opatření se týkají daňového zacházení s prostředky na financování bydlení. Postupný přechod k omezení možnosti daňového odpočtu hypotečních úroků a ke zvýšení motivace pro amortizaci je na místě. Zavádění tohoto opatření je však příliš pomalé na to, aby významně ovlivnilo chování při amortizaci, a výrazná daňová pobídka k investicím do neproduktivních aktiv bude přetrvávat. Poměr úvěru k hodnotě ve výši 100 %, jehož má být dosaženo v roce 2018, je stále vysoký. Trh s nájemním bydlením brzdí regulace a existence velice rozsáhlého sektoru sociálního bydlení, který se rovněž potýká s dlouhými pořadníky. Zavádění větší diferenciace ve výši nájmů v závislosti na příjmu představuje v sektoru sociálního bydlení krok správným směrem, ale její dopad je omezený. Na základě nového zákona budou společnosti působící v oblasti bydlení muset oddělit činnosti obecného hospodářského zájmu (tj. sociální bydlení) od ostatních činností. Teprve v budoucnu se ukáže, zda to povede k zamýšlenému přesměrování sociálního bydlení k lidem v nouzi a zajistí, aby bylo sociální bydlení k dispozici znevýhodněným osobám, které nejsou schopny bydlení získat za tržních podmínek.

(8) Dlouhodobá udržitelnost důchodového systému se zlepšila. Kromě toho, že postupně zvyšuje zákonný věk odchodu do důchodu v rámci prvního pilíře z 65 let v roce 2012 na 67 v roce 2023, přičemž následně bude navázán na střední délku života, schválilo Nizozemsko komplexní reformu soukromě financovaného pilíře důchodového systému a systému dlouhodobé péče. Byl zdokonalen finanční dohled nad důchodovými fondy a systém je nyní odolnější vůči finančním otřesům. Uvedená opatření doplnily úspěšné reformy motivující starší pracovníky k tomu, aby pracovali déle. Reformy dlouhodobé péče přesunuly odpovědnost na obce, což přineslo snížení celkových výdajů a důraz na zvýšení efektivity. Kvalitu a přístupnost dlouhodobé péče je třeba monitorovat.

(9) Mezi zbývající výzvy patří vhodné rozdělení nákladů v rámci jednotlivých generací a mezi generacemi a také rizika nad rámec přijatých pravidel týkajících se indexace a finančních rezerv (rámec pro finanční posouzení), zejména snížením příspěvků mladých lidí. Pokud by se zlepšila pojistněmatematická spravedlnost příspěvků do druhého pilíře, mohly by domácnosti své finanční prostředky vynakládat způsoby, jež by více podporovaly růst.

(10) Cílem komplexní reformy právních předpisů týkajících se ochrany zaměstnanosti, přijaté v roce 2014, je zvýšení účasti a mobility na trhu práce. Byly omezeny daňové aspekty odrazující od práce. Právní předpisy přijaté parlamentem stanoví pro zaměstnavatele kvóty pro přijímání zaměstnanců s postižením. Dopad těchto opatření

bude možné plně posoudit až po jejich provedení. K lepší integraci lidí na okraji pracovního trhu, včetně osob z přistěhovaleckého prostředí, jsou nutná další opatření.

(11) Zohlední-li se povinné nedaňové platby, je daňové zatížení práce v Nizozemsku výrazně vyšší než průměr EU a existuje prostor k přesunu zdanění na faktory, které méně škodí růstu. Plánovaná daňová reforma by přispěla ke zvýšení účasti na trhu práce. Po jejím přijetí bude nutné pozorně sledovat její dopady.

(12) V kontextu evropského semestru provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Nizozemska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Nizozemsku pro rok 2015. Posoudila také program stability a národní program reforem, jakož i opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Nizozemsku adresována v předchozích letech. V úvahu brala nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku v Nizozemsku, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, jelikož celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že pro budoucí rozhodování členských států budou poskytnuty vstupy na úrovni Unie. Doporučení v rámci evropského semestru jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 až 3.

(13) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability Nizozemska, přičemž její stanovisko[10] je, že Nizozemsko ustanovení Paktu o stabilitě a růstu dodržuje.

(14) Na základě výsledků hloubkového přezkumu Komise a tohoto posouzení přezkoumala Rada národní program reforem a program stability. Její doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011 jsou promítnuta do níže uvedených doporučení č. 1 až 3.

(15) V kontextu evropského semestru provedla Komise rovněž analýzu hospodářské politiky eurozóny jako celku. Na základě této analýzy vydala Rada konkrétní doporučení členským státům, jejichž měnou je euro. Nizozemsko by mělo zaručit plné a včasné provedení také těchto doporučení,

DOPORUČUJE Nizozemsku v období 2015–2016:

1. Přesunout veřejné výdaje na podporu investic do výzkumu a vývoje a pracovat na rámcových podmínkách pro zvýšení výdajů soukromého sektoru na výzkum a vývoj s cílem zvrátit klesající trend veřejných výdajů na výzkum a vývoj a zvýšit potenciál pro hospodářský růst.

2. Urychlit omezování daňových odpočtů hypotečních úroků, aby se snížily daňové pobídky k investicím do neproduktivních aktiv. Na trhu s nájemním bydlením stanovit více tržně orientovaný cenový mechanismus a v sektoru sociálního bydlení dále provázat nájmy s příjmy domácností.

3. Snížit příspěvky do druhého pilíře důchodového systému pro osoby v rané fázi pracovního života.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda

[10] Podle čl. 5 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1466/97.